ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА



№ 18.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, *4-го Марта.* — 1847 — *Wilno.* WTOREK, *4-go Marca.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 26-го Февраля.

1846 года, Декабря въ 21-й день въ воздаяніе отличнаго мужества и храбрости, оказанныхъ въ дѣлахъ противъ горцевъ въ 1845 году, Всемилостивѣйше пожалованъ золотою саблею съ надписью: „за храбрость", уволенный нынѣ отъ службы изъ состоящихъ по Кавалеріи Полковникъ Генералъ-Маіоромъ, Графъ *Энгестремъ.*

— Высочайшимъ Именнымъ Указомъ, даннымъ Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ Орденовъ, въ 9-й день Января 1847 года, Всемилостивѣйше пожалованы, Кавалерами Ордена Св. Великомученика и Побѣдоносца Георгія 4-й степени, состоящій для особыхъ порученій при Виленскомъ Военномъ Губернаторѣ, Гродненскомъ, Минскомъ и Ковенскомъ Генералъ-Губернаторѣ, числящійся по Кавалеріи Графъ Флоріанъ *Ржевускій,* и Управляющій Виленскою Земскою случною конюшнею, Флоріанъ *Вржосекъ.*

—

Государственный Совѣтъ, въ Соединенныхъ Департаментахъ Законовъ Гражданскихъ и Духовныхъ Дѣлъ и въ Общемъ Собраніи, разсмотрѣвъ всеподданнѣйшій докладъ Общаго Собранія первыхъ трехъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, по вопросу: слѣдуетъ ли дозволять частнымъ лицамъ печатать какъ въ вольныхъ, такъ и въ казенныхъ типографіяхъ, записки, содержащія въ себѣ изложеніе тяжебныхъ и уголовныхъ дѣлъ, и соглашаясь съ своей стороны съ соображеніями, въ докладѣ Сената изложенными, Мнѣніемъ, Высочайше утвержденнымъ, положилъ: Заключеніе Сената по настоящему вопросу утвердить, и въ слѣдствіе того, въ дополненіе къ Уставу о Ценсурѣ, постановить: Воспрещаются какъ одобреніе ценсурою къ печатанію, такъ равно и самое печатаніе или литографированіе въ казенныхъ или вольныхъ типографіяхъ и литографіяхъ, всякихъ записокъ частныхъ лицъ, по тяжебнымъ и уголовнымъ дѣламъ.

—

Въ слѣдствіе полученнаго здѣсь извѣстія о слухахъ, распространившихся на Лондонской и Парижской биржахъ, будто бы Россійское Правительство намѣрено запретить вывозъ за границу всякаго рода хлѣба,— Министерство Финансовъ считаетъ нужнымъ объявить ко всеобщему свѣдѣнію, что означенные слухи не имѣютъ никакого основанія, и что, напротивъ того, будетъ оказываемо всемѣрное содѣйствіе къ успѣшнѣйшему и безостановочному отпуску за границу хлѣба изъ портовъ нашихъ.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 26-go Lutego.

Dnia 21 go Grudnia r. z., w nagrodę znakomitego męztwa i waleczności, okazanych w potyczkach przeciwko Góralom w roku 1845, Najłaskawiéj udarowany został szablą złotą, z napisem: „za waleczność", uwolniony teraz ze służby w stopniu Jenerał Majora z liczących się w Jeździe Półkowników, Hrabia *Engeström.*

— Przez Najwyższy Imienny Ukaz, dany do Kapituły Rossyjskich Cesarskich i Królewskich Orderów, w dniu 9-m Stycznia 1847 roku, Najłaskawiéj mianowani dnia 1-go Stycznia, Kawalerami Orderu Wielkiego Męczennika i Zwycięzcy Św. Jerzego 4-éj klassy: zostający do szczególnych poleceń przy Wileńskim Wojennym, Grodzieńskim, Mińskim i Kowieńskim Jenerał-Gubernatorze, liczący się w Jeździe Hrabia Floryan *Rzewuski,* i Zarządzający Wileńską Ziemską Stadnicą, Floryan *Wrzosek.*

—

Rada Państwa, w połączonych Departamentach Praw tudzież Spraw Cywilnych i Duchownych i na Ogólném Zebraniu, rozpatrzywszy najpoddanniejsze przedstawienie pierwszych trzech Departamentów Rządzącego Senatu, z powodu pytania: czy należy dozwalać prywatnym osobom drukować tak w wolnych, jako też i w skarbowych drukarniach, pamiętniki obejmujące wykład spraw processowych i kryminalnych, i przychylając się ze swéj strony do uwag w przedstawieniu wyrażonych, uchwałą, Najwyżéj utwierdzoną, postanowiła: Zdanie Senatu w obecnéj okoliczności utwierdzić, i w skutek tego, uzupełniając ustawę o Cenzurze, postanowić: Zabrania się tak udzielanie pozwolenia cenzury, jako też i samo drukowanie lub litografowanie w skarbowych lub wolnych drukarniach i litografiach wszelkich prywatnych pamiętników, dotyczących spraw processowych i kryminalnych.

—

W skutek otrzymanéj wiadomości o pogłoskach, które się rozszerzyły na giełdzie Londyńskiéj i Paryzkiéj, jakoby Rząd Rossyjski miał zamiar zakazać wywozu za granicę wszelkiego rodzaju zboża,— Ministerstwo Skarbu poczytuje za rzecz potrzebną podać do powszechnéj wiadomości, że pomienione pogłoski są zupełnie bezzasadne, i że przeciwnie, Rząd wszelkiemi środkami będzie dopomagał do śpiesznego i ciągłego wysyłania za granicę zboża z naszych portów.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція

Парижъ, 22 Февраля.

Палата перовъ утвердила вчера единогласно кредитъ въ 2 мил. фр., для пособія больницамъ. Палата депутатовъ разсматривала, въ отдѣленіяхъ, представленные оной проекты, приняла предложеніе Демеме касательно пониженія пошлины съ соли и отринула проектъ Г. Фульда объ уничтоженіи 11,584,983 франковъ рентовъ. Нетолько министръ финансовъ, но также Гг. Тьеръ, Гуэнъ и Гарнье Паже сильно возставали противъ этого проекта.

— Великій хранитель печати назначилъ коммисію, которой поручено представить проектъ измѣненій въ дѣлопроизводствѣ уголовныхъ судовъ. Коммисія эта составлена изъ совѣтниковъ парижскихъ кассаціоннаго и королевскаго судовъ, и будетъ заниматься подъ руководствомъ самаго министра.

— Въ *Gazette de France* пишутъ, что рѣшеніе, принятое въ совѣтѣ министровъ, не присутствовать на вечерѣ у англійскаго посла, было очень непріятнс маршалу Сульту и министру внутреннихъ дѣлъ. Маршалъ написалъ чрезвычайно учтивое и дружественное извинительное письмо къ маркизу Норменби, а Г. Дюшатель извинился письмено предъ маркизою. Въ *Courrier Français* смѣются надъ тѣмъ, что „этотъ важный государственный вопросъ" былъ рѣшенъ въ совѣтѣ министровъ, и восклицаютъ: „Вотъ мы воротились къ доброму старому времени! Судьба міра будетъ зависѣть отъ пролитаго стаканы воды, отъ изломаннаго опахала, отъ двусмысленной улыбки какой-нибудь кокетки, отъ болѣе или менѣе труднаго пищеваренія нашихъ великихъ государственныхъ мужей!" Въ *Presse* разсказываютъ, что дочери Г. Гизо уже были приглашены Маркизою Норменби на балъ, между тѣмъ какъ Г. Гизо лично доставили приглашеніе только спустя два дня. Сначала, узнавъ о дружественномъ пріемѣ, оказанномъ графу Сентъ-Олеру въ Лондонѣ, онъ хотѣлъ ѣхать на балъ; но когда услышалъ, что Леди Норменби громко говоритъ, что Г. Гизо былъ приглашенъ по недоразумѣнію или по ошибкѣ каммердинера или какого-то другаго домашняго прислужника, когда въ *Galignani's Messenger* напечатали подобные же намѣки, Г. Гизо рѣшился, разумѣется, не быть на балѣ, на который онъ былъ приглашенъ по ошибкѣ, и всѣ его товарищи также почли долгомъ не ѣхать на вечеръ къ англійскому Послу. Дипломатическій корпусъ раздѣлился въ этотъ вечеръ; одни явились на балѣ у лорда Норменби, въ томъ числѣ Австрійскій, Прусскій и Россійскій посланники, другіе на вечерѣ у Г. Гизо. Между гостями въ послѣднемъ собраніи замѣтили всѣхъ министровъ, а изъ иностранцевъ лорда и Леди Голландъ. Англійскаго посланника въ Ріо-Жанейро, лорда Гоудена, губернатора Голландскихъ владѣній въ Индіи, Барона фонъ Капеллена, португальскаго графа Виллареаля, также герцога Пакіе съ весьма многими Перами, Гг. Сюзе, Дюпена и почти всѣхъ членовъ государственнаго совѣта и института. Странно, что на балѣ у лорда Норменби были въ этотъ разъ только четверто или пятеро французскихъ легитимистовъ, между тѣмъ какъ обыкновенно они посѣщаютъ его собранія въ весьма большомъ числѣ.

— Въ журналѣ *Presse* упрекаютъ лорда Норменби въ томъ, что онъ сообщалъ оппозиціоннымъ журналамъ извѣстія прежде, нежели доносилъ о нихъ оффиціально. Въ англійскомъ журналѣ *Globe* опровергаютъ эти толки, называя ихъ клеветою, но *Presse* продолжаетъ утверждать это и укоряетъ въ несправедливости означенный журналъ.

— Министръ юстиціи Г. Мартенъ дю Норъ выѣхалъ вчера изъ Парижа въ замокъ Лермоа.

— Папскій нунцій въ Парижѣ, монсиньоръ Форнари, препроводилъ Г. Гизо ноту, въ коей сообщаетъ объ отъѣздѣ Дона Мигуэля изъ Рима, а равно объясняетъ дѣйствія своего правительства въ этомъ отношеніи.

— Турецкое правительство переслало при посредствѣ Г. Буркене половину суммы, слѣдующей французской компаніи, въ видѣ вознагражденія, за отмѣну привиллегіи на добываніе сѣры въ Тунисѣ. Полная сумма составляетъ 178,712 фр.

— Контръ-адмиралъ Монтанье де Ларокъ донесъ морскому министру, что 10 Января пароходный фрегатъ Караибъ, на которомъ онъ находился, претерпѣлъ крушеніе близъ французской колоніи св. Лудовика, въ

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Francya.

Paryż, 22 lutego.

Izba Parów uchwaliła wczoraj jednomyślnie kredyt, wynoszący dwa miliony fr., na zasiłek szpitali. Izba Deputowanych rozbierała w swoich biurach przełożone jéj projekta, przyjęła wniosek P. Demesmay w przedmiocie zniżenia podatku od soli, a odrzuciła projekt P. Fould, aby renty w summie 11 584,983 fr. unieważnione zostały. Nietylko Minister skarbu, ale także PP. Thiers, Gouin i Garnier-Pagés silnie przeciw temu wnioskowi wystąpili.

— Wielki Pieczętarz mianował kommissyą, mającą się zająć zaproponowaniem zmian w postępowaniu sądów karnych. Komissya ta składa się z radzców Sądu kassacyjnego i królewskiego sądu w Paryżu, i prace swoje pod przewodnictwem samego Ministra odbywać będzie.

— W *Gazette de France* piszą, że postanowienie uchwalone na Radzie Ministrów, aby się nie znajdować na balu u Posła angielskiego, było nader nie do smaku Marszałkowi Soult i Ministrowi spraw wewnętrznych. Piérwszy napisał nadzwyczaj grzeczny i przyjacielski list do Margr. Normanby, a P. Duchatel, także na piśmie, usprawiedliwiał się przed Margrabiną. *Kuryer Francuzki* żartuje z tego, iż „ten ważny polityczny przedmiot" roztrząsany był na radzie Ministrów, i woła: „Otoż i wróciliśmy znowu do dawnych dobrych czasów! Los świata zależeć znowu będzie od rozlanéj szklanki wody, od złamanego wachlarza, od dwuznacznego uśmiechu jednéj kokietki, od mniej lub więcéj utrudnionego trawienia naszych wielkich politycznych mężów!" — Dziennik *Presse* opowiada, iż córki P. Guizota zaproszone były na bal przez Margrabinę Normanby dwóma dniami pierwéj, niż on sam osobiście zaproszony został. Z początku, wiedząc już o uprzejmém przyjęciu Hr. Saint Aulaire w Londynie, chciał uczynić zadość temu wezwaniu; ale dowiedziawszy się poźniéj że Margrabina Normanby opowiada głośno, że zaproszenie P. Guizota nastąpiło tylko przez niewyrozumienie lubo myłkę kamerdynera, czy też innego domownika i gdy *Galignani's Messenger* podobneż wieści powtórzył, P. Guizot bardzo naturalnie postanowił nie bydź na balu, na który był zaproszony tylko przez omyłkę, i wszyscy jego koledzy uznali za powinność pójść za jego przykładem. Ciało Dyplomatyczne rozdzieliło się tego wieczora na dwoje: jedni znajdowali się na balu u Lorda Normanby, a w rzędzie tych Posłowie: Austryacki, Prusski i Rossyjski, drudzy na wieczorze u P. Guizota. Między gośćmi na tém ostatniém zebraniu, widziano wszystkich Ministrów, z cudzoziemców zaś, Lorda i Lady Holland, angielskiego Posła w Rio-Janeiro, Lorda Howden, Gubernatora Hollenderskich posiadłości w Indyach, Barona Capellen, portugalskiego Hr. Villaréal, oraz Xięcia Pasquier z wielu bardzo Parami, PP. Sauzet, Dupin i prawie wszystkich członków Rady Stanu i Instytutu. Rzecz dziwna, że na balu u Lorda Normanby było tylko tą razą cztérech czy pięciu francuzkich legitymistów, którzy zazwyczaj bardzo licznie nawiedzają jego salony."

— Dziennik *Presse* zarzucał Lordowi Normanby, że tenże udzielał oppozycyjnym pismom francuzkim wiadomości wprzód, nim te były urzędownie ogłoszone. Angielski dziennik *Globe* zbija ten zarzut, nazywając go potwarzą; ale *Presse* ciągle przy nim obstaje i uskarża się nawzajem na przewrótność rzeczonego pisma.

— Minister sprawiedliwości, P. Martin du Nord, wyjechał wczoraj z Paryża do zamku Lermoy.

— Nunyusz stolicy Apostolskiéj w Paryżu, Mons. Fornari, przesłał P. Guizot notę, w któréj wyjaśnia oddalenie się Don Miguela z Rzymu, a oraz postępowanie w téj sprawie rządu swego.

— Rząd turecki przesłał przez P. Bourqueney połowę summy, przyznanéj spółce francuzkiéj, jako wynagrodzenie za cofnięty przywiléj kopania siarki w Tunecie. Summa pomieniona wynosi 178,712 fr.

— Kontr-Admirał Montagniès de la Roque doniósł Ministrowi morskiemu, że w dniu 10 stycznia, fregata parowa *Caraibe*, na któréj się znajdował, rozbiła się w blizkości posiadłości francuzkiéj St. Louis w Senegalu; 20

Сенегалѣ. 20 матросовъ погибло, а самъ контръ-адмиралъ, съ половиною экипажа, достигъ берега. Находившіеся на фрегатѣ предметы спасены содѣйствіемъ гарнизона форта св. Лудовика и жителями этой колоніи.

— Бригадиръ Поло, шуринъ генерала Кабреры, состоявшій подъ арестомъ въ Авиньонѣ, успѣлъ бѣжать и пробраться на Пиринейскую границу.

— Первый томъ *Исторіи французской революціи*, Луд. Бланка, разобрали здѣсь, въ продолженіе 48 часовъ, въ количествѣ 10,000 книгъ.

— На дняхъ кончена телеграфическая линія, соединяющая Байонну съ Беговіею. Должность между Беговіею и Ируномъ, будетъ исправлять чиновникъ, состоящій на содержаніи двухъ правительствъ, испанскаго и французскаго. Отнынѣ корреспонденція, между Мадритомъ и Парижемъ, будетъ требовать времени не болѣе двухъ часовъ.

— Общество истребленія мышей и крысъ, учрежденное не давно въ Парижѣ на акціяхъ, имѣетъ уже 500,000 франковъ капитала. Дѣйствіе сего общество будетъ распространяться на всю Францію, преимущественно же на Парижъ, гдѣ нѣкоторыя предмѣстія, по причинѣ этихъ животныхъ, дѣйствительно не могутъ быть обитаемы.

— Одинъ преступникъ, приговоренный судомъ присяжныхъ, за два смертоубійства, къ смертной казни, обратился съ просьбою, чтобы до исполненія надъ нимъ приговора, усыпили его сѣрнымъ эөиромъ. Какъ бы то ни было, это обстоятельство обратило вниманіе законовѣдцевъ.

23 *Февраля.*

На вчерашнемъ засѣданіи нижней палаты, по представленіи многочисленныхъ прошеній по разнымъ предметамъ, а также проекта морскаго министра о назначеніи 1,037,000 франковъ, на постройку шести пароходовъ, для буксированія приходящихъ съ хлѣбомъ судовъ, приступили къ разсмотрѣнію проекта объ усиленіи жандармскихъ командъ и внутреннихъ гарнизоновъ; этотъ проектъ поддерживалъ министръ внутреннихъ дѣлъ, послѣ него взошелъ на каөедру военный министръ, а потомъ министръ финансовъ, для объясненія проекта закона объ усиленіи сухопутныхъ войскъ, для внутренной службы. За 20 предъ симъ лѣтъ, было во Франціи 221 мѣсто, гдѣ нуженъ былъ гарнизонъ, а теперь такихъ мѣстъ считается 331. Изъ пѣхотныхъ полковъ наряжается ежедневно часовыхъ на 3,533 поста, и потому во многихъ гарнизонахъ люди не имѣютъ даже трехъ ночей отдыха въ недѣлю. Послѣ рѣчей министровъ, и по прочтеніи доклада коммисіи, палата утвердила этотъ законъ 205 голосами противъ 29. При концѣ засѣданія, министръ торговли представилъ, съ нѣкоторыми измѣненіями, проектъ о работахъ дѣтей на фабрикахъ. Законъ этотъ воспрещаетъ принимать на фабрики дѣтей моложе 10 лѣтъ; они будутъ работать 12 часовъ въ день, считая и отдыхъ. До 12 лѣтъ должны они продолжать учиться, и только послѣ 16 лѣтъ могутъ болѣе заниматься работами. Сегодня палата разсматривала въ отдѣленіяхъ представленные въ оную проекты, послѣ чего на публичномъ засѣданіи министръ финансовъ внесъ проектъ о разрѣшеніи государственнаго казначейства выдавать компаніямъ желѣзныхъ дорогъ, представленные ими залоги, по мѣрѣ успѣха работъ.

— Въ палатѣ перовъ утвержденъ вчера единодушно проектъ постановленія о дозволеніи французскимъ и иностраннымъ судамъ перевозить хлѣбъ изъ однихъ портовъ въ другіе, на Средиземномъ морѣ и Океанѣ.

— Въ журналѣ *Patrie* опять говорятъ о будущемъ измѣненіи министерства. По словамъ того же журнала, маршалъ Сультъ, Г. Дюшатель, Гизо и Діомонъ останутся на своихъ мѣстахъ; въ должность министра юстиціи и духовныхъ дѣлъ, на мѣсто Г. Мартена, поступитъ Г. Геберъ; военнымъ министромъ, на мѣсто генерала Молена-де Сенъ-Іонъ, будетъ назначенъ генералъ Шрамъ; министромъ финансовъ, вмѣсто Г. Лакавъ-Лапланя, будетъ Г. Пасси, а министромъ торговли и земледѣлія, вмѣсто Г. Кюненъ Гридена, Г. Мюре-де-Боръ. Сверхъ того, адмиралъ Мако выйдетъ въ отставку, и на мѣсто его будетъ назначенъ управляющимъ министерствомъ морскимъ и колоній, нынѣшній министръ просвѣщенія Г. Сальванди, въ должность котораго вступитъ Г Ліадьеръ.

— Англійскій посланникъ и Россійскій повѣренный въ дѣлахъ, въ минувшую Пятницу, представлялись Королю.

majtków utraciło życie, a sam Kontr-Admirał z połową osady okrętowéj zaledwo dostał się do brzegu. Przedmioty znajdujące się na fregacie uratowane zostały przez czynną załogę St. Louis i mieszkańców téj posiadłości.

— Brygadyerowi Polo, szwagrowi Jenerała Cabrera, który uwięziony był w Awignonie, udało się zbiedz i dostać się za granicę Pirenejską.

— Pierwszego tomu *Historyi rewolucyi francuzkiéj* przez Ludw. Blanc, rozchwycono tu w 48 godzinach cały nakład, z 10,000 ex. złożony.

— Ukończona została linia telegraficzna łącząca Bajonnę z Behobią. Służba między Behobią i Irunem odbywana będzie przez urzędnika, płatnego przez dwa rządy, hiszpański i francuzki. Na przyszłość korrespondencya między Paryżem i Madrytem potrzebować tylko będzie parę godzin.

— Stowarzyszenie ku wytępieniu myszy i szczurów zawiązało się niedawno na akcye w Paryżu i ma juz 500,000 franków funduszu. Działalność tego stowarzyszenia będzie się rozciągała na całą Francyą, przedewszystkiem zaś na Paryż, gdzie w istocie niektóre przedmieścia dla téj plagi, zupełnie prawie są niezamieszkane.

— Jeden zbrodniarz skazany przez Sąd przysięgłych za dwa morderstwa na karę śmierci, odwołał się do łaski z prośbą, aby przed wykonaniem kary śmierci, został pierwéj uśpiony eterem siarczanym. Jak bądź, zwróciło to uwagę prawników.

Dnia 23 lutego.

Izba Deputowanych, na wczorajszém posiedzeniu, po złożeniu licznych petycyi w różnych przedmiotach, oraz wniosku Ministra marynarki o udzielenie kredytu 1,037,000 fr. na budowę sześciu parostatków, do holowania okrętów, ze zbożem przybywających, przystąpiła z porządku dziennego do rozbioru projektu o pomnożeniu żandarmeryi i wojsk liniowych wewnątrz kraju. Projekt ten popierał Minister spraw wewnętrznych, po nim zaś wszedł na mównicę Minister wojny, a następnie Minister skarbu, w celu wyjaśnienia potrzeby pomnożenia siły zbrojnéj wewnątrz kraju. Przed dwudziestu laty miała Francya 221 miejsc, gdzie potrzebna była załoga wojskowa, dziś liczy ich 331. Piechota dostarczać musi dziennie 3,533 szyldwachów, zatém w wielu załogach żołnierze nawet nie mają trzech nocy w tygodniu do odpoczynku. Po głosach Ministrów i odczytaniu sprawozdania kommissyi, Izba uchwaliła to prawo 205 głosami przeciw 29. Przy końcu obrad Minister handlu złożył zmodyfikowany projekt do prawa, o pracowaniu dzieci w fabrykach. Według tego projektu, dzieci nie mogą być przyjmowane do pomienionych zakładów przed 10-m rokiem; mają pracować 12 cie godzin dziennie, licząc w to i odpoczynek. Do lat 12 tu muszą pobierać początkowe nauki, a dopiéro po skończonych 16 tu latach dłuższemi pracami zajmować się mogą. Dzisiaj, zajmowała się Izba w swoich biurach rozbiorem złożonych jéj projektów do praw, poczém na publiczném posiedzeniu, Minister skarbu wniósł projekt do prawa o upoważnienie kassy państwa do wydawania spółkom dróg żelaznych złożonych kaucyi, w miarę okazywania postępu robót.

— Izba Parów przyjęła wczoraj jednogłośnie prawo, dozwalające okrętom krajowym i zagranicznym, przewozu zboża, z jednych portów do drugich, na morzu Śródziemnem i Oceanie.

— Dziennik *Patrie* mówi znowu o mającéj nastąpić zmianie ministeryalnéj. Według tejże gazety, Marszałek Soult, PP. Duchatel, Guizot i Dumon, pozostaną na swych miejscach; będą zaś zastąpionymi: w ministerstwie sprawiedliwości i wyznań, P. Martin przez P. Hebert; w ministerstwie wojny, Jenerał Molin de St. Yon przez Jenerała Schramm; w ministerstwie skarbu, P. Lacave-Laplagne przez P. Passy, a w wydziale handlu i rolnictwa P. Cunin Gridain przez P. Muret de Bort. Oprócz tego, Admirał Mackau ma wziąść dymissyą, a w miejscu jego zarząd marynarki i osad obejmie dotychczasowy Minister oświecenia P. Salvandy, którego następcą z kolei zostanie P. Liadieres.

— Poseł Angielski i sprawujący interessa Rossyjski mieli onegdaj posłuchanie u Króla.

— Всѣмъ полицейскимъ начальствамъ на берегу моря дано знать о бѣгствѣ Донъ Мигуеля изъ Италіи, и предписано, дабы въ случаѣ появленія былъ онъ задержанъ.

— Въ письмахъ полученныхъ изъ Алжира увѣдомляютъ, что посольство отправленное къ марокскому Султану не имѣло никакого успѣха; онъ не далъ требуемыхъ увѣреній, ни на счетъ Абд-эль-Кадера, ни относительно заключенія торговаго трактата. Не возможно было также пріобрѣсти разрѣшенія на отпускъ нѣкотораго количества хлѣба и скота и обѣщанія о сформированіи регулярныхъ войскъ.

24 Февраля.

Король и Королева Бельгійскіе прибыли вчера въ сію столицу, гдѣ, какъ слышно, пробудутъ двѣ недѣли.

— Пароходный корабль *Volcan*, на которомъ прибылъ въ Тулонъ инфантъ Донъ Генрихъ, долженъ былъ такъ поспѣшно выйти изъ гавани, что не успѣлъ даже взять свидѣтельство о состояніи здоровья и потому вынужденъ былъ цѣлыя сутки ожидать позволенія высадить на берегъ пассажировъ. Мѣстному начальству предписано принимать Дона Генриха съ должными сану его почестями. 19 числа инфантъ предлагалъ отправиться въ дальнѣйшій путь.

— По оффиціальнымъ свѣдѣніямъ, выдѣлка сахару во Франціи, увеличилась въ послѣдніе пять мѣсяцевъ, 30-ю процентами, хотя число сахарныхъ заводовъ уменьшилось 9-ю. Прежде было 306 заводовъ, а теперь только 297.

— Въ *Courrier Fraaçais* пишутъ, что маршалъ Бюжо получилъ предписаніе прибыть на засѣданія палатъ, чтобы лично защищать проектъ свой о военномъ поселеніи въ Алжиріи, потому что министры не хотятъ брать на себя никакой отвѣтственности по сему предмету. Но такъ какъ маршалъ предувѣдомленъ уже своими друзьями, что проектъ его не можетъ быть принятъ, то вѣроятно найдетъ какой нибудь предлогъ, чтобы остаться въ Алжиріи. Онъ препроводилъ министрамъ сильныя возраженія противъ проекта поселеній генерала Ламорисьера, прося чтобы возраженія эти сообщены были депутатамъ, но министры не сдѣлали этого, изъ опасенія, чтобы генералъ, который какъ подчиненный, не можетъ возражать маршалу, не захотѣлъ оправдываться въ палатѣ, и не произвелъ преній по сему щекотливому предмету.

— Президентъ палаты депутатовъ, Г. Созе, выѣхалъ вчера въ Ліонъ.

— Въ Шербургѣ спущенъ на воду, 15-го с. м., пароходный фрегатъ *Sané*, въ 540 силъ.

— Вчера открытъ вновь основанный „Историческій Театръ.“ Представляли пьесу Г. Александра Дюма, подъ заглавіемъ *La Reine Margot*. Спектакль продолжался съ 7 часовъ вечера до 3-хъ утра.

— За нѣсколько предъ симъ лѣтъ весьма много говорили о важномъ изобрѣтеніи Г. Виза, который предлагалъ овладѣть крѣпостію Санъ-Жанъ-д'Улоа, непотерявъ ни одного человѣка, посредствомъ огромнаго шара. Воинственный аэронавтъ возобновляетъ нынѣ свое предложеніе, но теперь обязывается взять не одинъ только Санъ-Жанъ-д'Улоа, но говоритъ о разрушеніи города Мексики. Шаръ его будетъ имѣть 100 футовъ въ поперечникѣ, съ возможностію поднимать 32,715 фунтовъ тяжести. За исключеніемъ тяжести самой машины, остается мѣсто для 20,000 фунтовъ, т. е. для бомбъ, ядеръ и т. п.

Англія

Лондонъ, 19 Февраля.

Ни одна изъ правительственныхъ мѣръ въ Англіи, не встрѣтила, въ разныя времена, столь сильнаго сопротивленія, какъ мѣра относительно важнаго вопроса о образованіи низшаго класса народа. Участіе правительства по приведенію въ исполненіе сего великаго и важнаго долга, въ Англіи составляетъ еще новость, и хотя оно неоднократно уже обнаруживалось по предметамъ высшихъ и низшихъ отраслей народнаго просвѣщенія, однако всегда разныя партіи, по разнымъ причинамъ, смотрѣли на оное съ особенною завистію. Когда въ 1839 году виги уполномочили комитетъ тайнаго совѣта на производство ежегодно 30,000 ф. ст. для основанія приходскихъ училищъ и надзора за возникающими такимъ образомъ учебными заведеніями, нижній парламентъ постановилъ немед-

— Policya centralna zawiadomiła policyą nadbrzeżną o ucieczce Don Miguela z Włoch, oraz rozkazała zatrzymać go w razie wylądowania.

— Według listów pisanych z Algieru, poselstwo do Cesarza Marokkańskiego nie przyniosło żadnego skutku. Cesarz nie dał upragnionych zapewnień, ani we względzie Abd el Kadera, ani też w przedmiocie zawarcia traktatu handlowego. Również nie można było uzyskać przyrzeczenia, iż dozwoli wywozu pewnéj ilości zboża i wyprowadzania bydła, oraz że uorganizuje wojsko regularne.

Dnia 24 lutego.

Król i Królowa Belgijscy zjechali znowu onegdaj do tutejszéj stolicy, gdzie, jak słychać, mają dwa tygodnie zabawić.

— Okręt parowy *Volcan*, który przywiózł do Tulonu Infanta Don Henryka, musiał tak prędko odpływać, że nawet nie miał czasu zabrać świadectw zdrowia, dla tego też czekał 24 godzin na pozwolenie wysadzenia na ląd podróżnych Władze miejscowe otrzymały telegrafem rozkaz przyjmować Don Henryka z honorami należącemi się jego stopniowi. Infant miał d. 19-go puścić się w dalszą podróż dla zwiedzania portów francuzkich.

— Według urzędowych doniesień fabrykacya cukru we Francyi, w ciągu ostatnich pięciu miesięcy, podniosła się o 30 procentów, lubo liczba cukrowni zmniejszyła się o 9, gdyż teraz zamiast 306 jest tylko 297.

— *Kuryer francuzki* donosi, że Marszałek Bugeaud otrzymał rozkaz przybyć na obrady Izb, aby osobiście bronił swego projektu wojskowych osad w Algieryi, gdyż Ministrowie nie chcą brać na siebie żadnéj pod tym względem odpowiedzialności. Że zaś Marszałek już przez przyjaciół uwiadomiony został, iż jego projekt przyjęty nie będzie, wynajdzie zatém pewnie jaki pozór do pozostania w Algieryi. Przesłał wprawdzie Ministrom ostrą krytykę planu kolonizacyi Jenerała Lamoricière, z prośbą aby ją Deputowanym rozdali, ale Ministrowie nie uczynili tego z obawy, aby Jenerał który jako podwładny nie może Marszałkowi odpisywać, nie chciał się usprawiedliwiać w Izbie i nie wywołał rozpraw nad tym drażliwym przedmiotem.

— Prezes Izby Deputowanych, P. Sauzet, wyjechał wczoraj do Lyonu.

— W Szerburgu spuszczono 15-go b. m. z warsztatu fregatę parową *Sané*, o sile 540 koni.

— Wczoraj otworzono nowy „*Teatr Historyczny*“ sztuką P. Alexandra Dumas, pod tyt. *La Reine Margot*. Przedstawienie trwało od 7-éj wieczorem do 3-éj rano.

— Przed laty mówiono wiele o ważnym wynalazku P. Wise, który proponował zdobycie warowni St. Jean d'Ulloa bez straty jednego człowieka, za pomocą ogromnego balonu. Wojowniczy aeronaut wznawia teraz swą propozycyą, i tą razą obowiązuje się do zdobycia nie tylko samego St. Juan d'Ulloa, ale mówi o zburzeniu miasta Mexyku Balon jego mieć będzie 100 stóp średnicy i będzie mógł unosić 32,715 funtów. Potrąciwszy ciężar maszyny, pozostaje mu tylko 20,000 funtów na bomby, pociski ogniste i t p.

Anglia.

Londyn, 19 lutego.

Żaden ze środków rządowych w Anglii nie doznał w różnych czasach gwałtowniejszego oporu, jak wszelki środek, przy którym szło o ważne kwestye elementarnego wychowania ludu. Mięszanie się rządu do wykonania tego wielkiego i tak wiele znaczącego obowiązku jest w Anglii jeszcze nowością, a lubo takowe objawiło się już nieraz w najwyższych i najniższych gałęziach wychowania publicznego, zawsze jednakże najrozmaitsze stronnictwa, z rozmaitych powodów, uważały je z nadzwyczajną zazdrością. Gdy w roku 1839 Wigowie upoważnili Komitet rady tajnéj do udzielania corocznie 30,000 f. szt. na zakładanie szkółek i dozorowanie powstałych tym sposobem zakładów, Izba Wyższa postanowiła natychmiast *in corpore*, z Arcybiskupem Kanterburyjskim na czele, podać do tronu uroczystą protestacyą przeciw temu środkowi. Gdy znowu w roku 1842

ленно въ полномъ комплектѣ, подъ предводительствомъ Кантербурійскаго архіепископа, поднести престолу торжественную протестацію противъ сей мѣры. Когда снова въ 1842 году, правительство, состоявшее тогда изъ торисовъ, основываясь на тѣхъ же правилахъ своихъ предмѣстниковъ, предложило билль относительно учрежденія первоначальныхъ училищъ въ фабричныхъ округахъ, согласно болѣе обширной и стройной системѣ, тогда всѣ безъ изъятія иновѣрцы возстали противъ сего билля, и 17,000 прошеній, представленныхъ по сему предмету въ нижнемъ парламентѣ, заставили министровъ оставить свое предположеніе. Главная причина сего ожесточеннаго сопротивленія противъ участія правительства въ управленіи народнымъ воспитаніемъ, заключается въ отвращеніи къ подчиненію себя правительственному контролю, при завѣдываніи училищами, которое съ давнихъ временъ принадлежало во всей силѣ частнымъ лицамъ. Отъ происшедшей отъ этого борьбы между частными лицами и агентами правительства явились хорошія послѣдствія: во всемъ королевствѣ значительно усилились средства народнаго образованія, улучшилось общее положеніе существующихъ училищъ и образовался многочисленный хорошо воспитанный классъ людей, кои принадлежа къ высшимъ классамъ общества, призваны были для занятія почетныхъ должностей сельскихъ учителей. Со времени учрежденія комитета тайнаго совѣта въ 1839 году, для соображенія вопроса о народномъ просвѣщеніи юношества, парламентъ назначилъ для сельскихъ училищъ 170,000 ф. ст. А такъ какъ эта сумма всегда была употребляема вмѣстѣ съ частными, и составляла значительное количество, то для открытія, въ продолженіе сего времени, новыхъ сельскихъ училищъ и постройки учительскихъ помѣщеній, употреблено дѣйствительно 600,000 ф. ст. Но къ сему слѣдуетъ еще присовокупить, что въ продолженіе предшествовавшихъ шести лѣтъ, съ 1833 по 1839 годъ, для сей же цѣли употреблено 400,000 ф. ст.; слѣдовательно въ продолженіе послѣднихъ 12-ти лѣтъ,—слишкомъ мил. ф. ст. на улучшеніе состоянія училищъ и учителей.— Нынѣ маркизъ Ландсдоунъ положилъ на столъ верхней палаты отчетъ сказаннаго комитета, объясняя при семъ предположенія правительства по сему предмету. Между прочимъ онъ сказалъ, что такъ какъ введеніе общей системы въ Англіи неудобоисполнимо, по поводу разногласныхъ по сему предмету народныхъ и религіозныхъ мнѣній, то правительство и комитетъ тайнаго совѣта должны были ограничиться только попеченіемъ, чтобы назначенныя съ этою цѣлію парламентомъ суммы, были употреблены сообразно дѣйствительной потребности и съ наилучшею пользою. Для достиженія вполнѣ сей цѣли; министръ предлагаетъ: 1) усилить число инспекторовъ отъ правительства, долженствующихъ наблюдать за надлежащимъ содержаніемъ разныхъ учебныхъ заведеній; 2) назначить для учителей и учительницъ единовременныя награды и опредѣлить выдачу пожизненнаго пансіона за 15-лѣтнюю службу; 3) содѣйствовать введенію ремесленныхъ училищъ, и наконецъ 4) улучшить состояніе училищъ для бѣдныхъ. — Лордъ Брумъ, а также Лондонскій епископъ и Кентербурійскій архіепископъ, одобрили эти предположенія министра, признавая ихъ удобоисполнимыми.

— Вчера разнесся было слухъ о смерти О'Коннеля, но потомъ узнали, что онъ живъ, но весьма боленъ.

— Вчера скончался герцогъ Нортумберлендскій; на 72 году отъ роду; наслѣдникомъ онъ оставилъ своего брата, лорда Прудгона.

— Въ *Morning-Chronicle* сообщаютъ изъ Дублина: Ужасные морозы довершаютъ злополучіе народа, который въ большомъ количествѣ дѣлается жертвою голода и болѣзней Донесенія, получаемыя изъ западныхъ и даже южныхъ графствъ, ужасны. Въ *Longford Journal* сообщаютъ: Не смотря на усилія помочь нашимъ бѣднымъ, мы съ прискорбіемъ убѣдились, что въ Декабрѣ умерли здѣсь отъ голода 71 человѣкъ, въ Январѣ — 116, а на первой недѣлѣ Февраля—47 чел., всего по 8-е Февраля умерло 231 чел.

20 Февраля.

Съ нѣкотораго времени происходятъ частыя совѣщанія въ министерствѣ иностранныхъ дѣлъ; вчера всѣ министры находились на совѣщаніи у лорда Пальмерстона.

— Большинство голосовъ, оказавшееся въ пользу министерства, при балотированіи по проекту лорда

rząd Torysowski, przyjmując też same zasady swych poprzedników, przełożył bil względem założenia szkół elementarnych w powiatach fabrycznych, według obszernego i jednostajnego systemu, wszyscy bez wyjątku różnowiercy powstali przeciw temu bilowi i 17,000 petycyi, w Izbie Niższéj złożone, zmusiły Ministrów do zmienienia swojego planu. Główną przyczyną téj zawziętości i tego oporu przeciw mięszaniu się rządu do administracyi wychowania publicznego, jest wstręt do poddania się kontrolli rządowéj w zawiadywaniu szkołami, które od najdawniejszych czasów, w całéj obszerności należało zawsze do prywatnych. Dla tego jedynym wykonalnym środkiem było porozumienie się rządu z tymi prywatnymi, a pomyślnym tego skutkiem jest znaczne pomnożenie środków elementarnego wychowania w całém królestwie, znaczne polepszenie ogólnego stanu istniejących szkół i utworzenie się licznéj umiejętnéj klassy ludzi, którzy należąc do wyższych klass społeczeństwa, przywabieni zostali do zaszczytnych obowiązków nauczycieli wiejskich Od czasu utworzenia się Komitetu rady tajnéj w roku 1839, dla roztrząśnienia kwestyi o publiczném wychowaniu młodzieży, Parlament udzielił na szkółki dla ludu 170,000 f. szt. Gdy jednak ten fundusz zawsze użyty był w związku z daleko większemi sumami prywatnych, rzeczywiście przeto 600,000 f. szt. wydane zostały w tym czasie na wystawienie szkół i mieszkań dla nauczycieli. Że zaś w przeciągu 6 lat poprzednich od 1833 do 1839, użyte zostało na tenże cel 400,000 f. szt., przeto w ostatnich 12-tu latach, przeszło milion f. szt. użyto na polepszenie stanu szkół i nauczycieli. Teraz właśnie Margrabia Landsdowne złożył na stole Izby Wyższéj sprawozdanie rzeczonego Komitetu, wyjaśniając zarazem sposób myślenia rządu w tym przedmiocie. Przedewszystkiém oświadczył, że ponieważ zaprowadzenie ogólnego systematu wychowania w Anglii jest rzeczą niepodobną, z powodu różniących się w téj mierze zdań i religijnych opinii w kraju, rząd przeto i Komitet Rady Tajnéj musiały się ograniczyć tylko troskliwością, aby uchwalone na ten cel przez Parlament summy, najstosowniéj i najkorzystniéj użyte zostały. W tym celu proponuje Minister: 1) powiększyć liczbę Inspektorów z ramienia rządu, mających czuwać nad dobrém utrzymaniem różnych naukowych zakładów; 2) zapewnić dla nauczycieli i nauczycielek wydawanie jednorazowych nagród i dożywotnich pensyi za 15-letnią służbę; 3) dopomódz do zaprowadzenia szkół rzemieślniczych, i nakoniec 4) polepszyć stan szkół dla ubogich. Lord Brougham, jako też Biskup Londyński i Arcybiskup z Kanterbury, pochwalili ten plan Ministra, uznając go za jedynie podobny do uskutecznienia.

— Wczoraj, rozeszła się była pogłoska o śmierci O'Connella, późniéj wprawdzie dowiedziano się że żyje; głoszą jednakże, że jest mocno chory.

— Xiążę Northumberland umarł wczoraj przeżywszy lat 72. Spadkobiercą jego jest brat, Lord Prudhon.

— *Morning-Chronicle* donosi z Dublina: „Ostre mrozy uzupełniają niedolę ludności, która nie przestaje być dziesiątkowaną przez głód i choroby. Doniesienia jakie odbieramy z hrabstw zachodnich, a nawet południowych, są okropne. *Longford Journal* pisze: Pomimo wielkich zabiegów, aby przyjść w pomoc naszym ubogim, z boleścią przekonaliśmy się, że tu z głodu umarło w grudniu osób 71, w styczniu 116, a w piérwszym tygodniu lutego 47; razem do 8 lutego 231 osób.

Dnia 20 lutego

Od pewnego czasu odbywają się częste narady w ministerstwie spraw zagranicznych Wczoraj, wszyscy Ministrowie obradowali u Lorda Palmerston.

— Znakomita większość, jaką gabinet odniósł przy głosowaniu nad wnioskiem Lorda Bentinck, wzbudziła wiel-

Бентинка, произвело большое удовольствіе въ Сити; купцы надѣются, что это доставитъ министерству время предложить палатамъ новыя финансовыя мѣры.

— Королева пожаловала герцога Бедфордскаго, брата перваго министра, кавалеромъ ордена Подвязки, на мѣсто скончавшагося герцога Нортумберлендскаго.

— Верхняя палата утвердила вчера биллъ о сахарѣ для пивоваренъ. Биллъ этотъ будетъ прочитанъ въ третій разъ 22 с. м. Нижняя палата разсматривала биллъ о введеніи временныхъ измѣненій въ биллъ о бѣдныхъ Ирландіи.

— Въ *Morning-Chronicle* опровергаютъ слухи, будто лордъ Норманби оставилъ свой постъ въ Парижѣ. „Г. Гизо, пишутъ въ этомъ министерскомъ журналѣ, объявилъ частнымъ образомъ, что онъ онъ вовсе не имѣлъ намѣренія жаловаться на англійскаго посланника, какъ полагали, судя по его выраженіямъ; надѣемся, что онъ будетъ имѣть довольно смѣлости, чтобы повторить это въ палатѣ. Лордъ Норменби не будетъ отозванъ; преобразованія же кабинета нельзя даже и ожидать."

— Лордъ Говденъ возвратился изъ Парижа съ условіями, на которыхъ Французское правительство намѣрено дѣйствовать совмѣстно съ нами, по дѣламъ Ла-Платы. Лордъ Говденъ, чрезъ нѣсколько дней отправляется въ Ріо-Жанейро.

— Мы уже упомянули о слухѣ, по коему будто бы Донъ Мигуель находится въ Лондонѣ. Напечатанная по сему поводу статья въ *Times*, придаетъ нѣкоторую вѣроятность сему слуху. Въ сей газетѣ присовокупляютъ, что какъ бдительность правительства воспрепятствовала экспедиціи генерала Флореса и доставленію оружія для португальскихъ инсургентовъ, такъ равно успѣетъ защитить эту страну отъ покушеній претендента, который вѣрно не возбуждаетъ участія въ Великобританіи.

— Полученное въ Англіи донесеніе о сосредоточеніи испанской арміи на португальской границѣ, произвело не благопріятное впечатлѣніе въ Сити, гдѣ носилась молва, что мадритскій дворъ намѣренъ вмѣшаться въ португальскія дѣла, которыя состоятъ въ весьма неблагопріятномъ положеніи, вслѣдствіе коалиціи Мигуэлистовъ съ Сентябристами. При сдѣланномъ уже, со стороны англійскаго правительства, объявленіи, что оно не будетъ терпѣть посторонней интервенціи въ Португаліи, предположенное вмѣшательство Испаніи, могло бы причинить важныя недоразумѣнія между этими державами.

— Изъ Соединенныхъ Штатовъ получены извѣстія отъ 4 с. м. Генералъ Тайлоръ стоялъ 4 Января въ Витторіи, гдѣ соединился съ дивизіею генерала Твига. Отрядъ ихъ состоитъ изъ 5,000 чел. Мексиканскій отрядъ, въ 8,000, занялъ позицію въ Тули, которая отдѣлена отъ Витторіи цѣпью непроходимыхъ горъ.

— За исключеніемъ выходцевъ, народонаселеніе Великобританіи усиливается ежедневно около 800 чел. Все народонаселеніе соединеннаго Королевства состояло, въ концѣ 1846 года, изъ 28,477,000 чел.

Испанія.

***Мадритъ*, 11 *Февраля*.**

Вчера, въ два часа по-полудни, совершенъ былъ, въ Королевскомъ дворцѣ, обрядъ бракосочетанія инфантины Луизы съ герцогомъ Сеса. Вечеромъ, новобрачные находились въ театрѣ, въ ложѣ инфанта Донъ Франциска. Герцогъ былъ въ мундирѣ Малтійскаго ордена. До сихъ поръ неизвѣстно, будетъ-ли инфантина пользоваться правомъ на престолонаслѣдіе, или нѣтъ; ибо по содержанію устава опредѣлены только случаи вступленія въ бракъ Короля и наслѣдника престола, а объ инфантахъ и инфантинахъ ничего не упомянуто.

— Въ жур. *Union*, органѣ новаго министерства, пишутъ слѣдующее о настоящемъ положеніи страны: „Политическое положеніе Испаніи нынѣ печальнѣе того, когда истребительная междоусобная война свирѣпствовала въ басскихъ провинціяхъ. Тогда положеніе не было сомнительно, каждый зналъ свой постъ, каждая армія имѣла свое знамя. Бросимъ бѣглый взглядъ на настоящее положеніе. Съ одной стороны угрожаютъ приверженцы претендента новыми перемѣнами: они истребивъ изъ своего знамени знакъ абсолютизма, не знаютъ, какія предстоитъ имъ ввести учрежденія. Съ другой стороны стоятъ два оттѣнка

kie zadowolenie w City, albowiem kupcy spodziewają się, iż wypadek ten da czas ministerstwu do przedstawienia Izbom wielu ważnych środków finansowych.

— Królowa udzieliła Xięciu Bedford, bratu piérwszego Ministra, order Podwiązki, opróżniony po śmierci Xięcia Northumberland.

— Izba Wyższa uchwaliła wczoraj bil o cukrze dla browarów, którego trzecie odczytanie odłożono do d. 22. Izba Niższa zajmowała się bilem o wprowadzeniu zmian tymczasowych w bilu dla ubogich Irlandzkich.

— *Morning-Chronicle* zbija krążącą pogłoskę, jakoby Lord Normanby miał opuścić posadę poselską w Paryżu. „P. Guizot, mówi ten dziennik ministeryalny, oświadczył prywatnie, że nie miał zamiaru obwiniać Posła angielskiego, jak to z jego wyrazów wnioskowano; spodziewamy się przeto, że będzie miał dosyć odwagi powtórzyć to samo w Izbie. Lord Normanby nie będzie odwołany, i niema nawet najmniejszego podobieństwa, aby gabinet nasz miał być zmieniony.

— Wrócił tu Lord Howden z Paryża, z warunkami, pod jakiemi rząd francuzki chce działać z nami wspólnie w sprawie La-Plata. Lord Howden udaje się za kilka dni do Rio-Janeiro.

— Doniesioném już było o wieści, według której Don Miguel ma się znajdować w Londynie. Wynurzenie się dziennika *Times* nadaje jéj pewną wiarę. Dziennik ten dodaje wszakże, że jak baczność rządu przeszkodziła wyprawie Jenerała Flores i przesłaniu broni dla powstańców w Portugalii, również będzie umiała zasłonić ten kraj od zamachów Pretendenta, który pewnie nie posiada sympatyi W. Brytanii.

— Otrzymana w Anglii wiadomosć o zbieraniu się armii hiszpańskiéj na granicy portugalskiéj, sprawiła nieprzyjemne wrażenie w City; obiegała bowiem pogłoska, że dwór madrycki nie omieszka wdać się zbrojną ręką w interessa Portugalii, które znajdują się w bardzo przykrém położeniu, w skutku połączenia się Miguelistów z Septembristami. W obec uczynionego już oświadczenia przez rząd angielski, że nie ścierpi bynajmniéj obcéj interwencyi w Portugalii, zamierzone wdanie się Hiszpanii, mogłoby spowodować ważne zajścia pomiędzy temi dwoma krajami.

— Mamy wiadomości ze Stanów Zjednoczonych dochodzące do 4-go b. m. Jenerał Taylor stał 4 go stycznia w Wittoryi, gdzie się połączył z dywizyą Jenerała Twigg; ich siły połączone wynoszą 5,000 ludzi. Wojska Mexykańskie, liczące 8,000, zajęły stanowisko w Tuli, miejscu oddzieloném od Wittoryi łańcuchem gór nieprzebytych.

— Po odciągnieniu liczby wychodźców, ludność W. Brytanii powiększa się co dzień w przecięciu o 800 dusz. Cała ludność połączonego Królestwa wynosiła z końcem 1846 r. 28,487,000 dusz.

Hiszpania.

Madryt*, 11 *lutego

Wczoraj, o godzinie 2-éj z południa, odbył się w pałacu obrzęd zaślubin Infantki Ludwiki z Xięciem Sesa. Wieczorem nowożeńcy znajdowali się w teatrze, w loży Infanta Don Francisco. Xiążę miał na sobie mundur maltański. Dotychczas nie wiadomo, czy Infantka zatrzyma swoje prawa do następstwa tronu lub nie; ustawa bowiem określa tylko małżeństwa Krolów i następców tronu, a o postanowieniu Infantów i Infantek nic nie wspomina.

— Dziennik *Union*, organ nowego ministerstwa, wyraża się w ten sposób o teraźniejszym stanie kraju: „Polityczne położenie Hiszpanii jest obecnie smutniejsze niż wtedy, gdy niszcząca wojna domowa srożyła się w prowincyach Baskijskich. Wówczas stanowiska były jawne, każdy znał swój posterunek, każde wojsko miało swoje chorągiew. Rzućmyż teraz wzrokiem na obecne nasze położenie! Z jednéj strony grożą stronnicy Pretendenta nowemi zmianami, a starszy z chorągwi swojéj godło absolutyzmu, nie wiedzą, jakie instytucye ustanowić mają. Z drugiéj strony stoją dwa odcienia stronnictwa liberalnego, w zupełnéj między sobą niezgodzie, nie znając

либеральной партіи въ совершенномъ между собою разногласіи, не зная даже главныхъ пунктовъ, по коимъ онѣ раздѣлились; прогрессисты ведутъ между собою нѣмую, но ужасную борьбу, которая препятствуетъ ихъ устройству и уничтожаетъ благочиніе. Давнія названія аякучосовъ и пуританцевъ не исчезли еще изъ печальнаго словаря политическихъ партій въ Испаніи. Модерадосы находятся въ такомъ же положеніи, и только мощная рука, инстинктъ самосохраненія и чрезмѣрное зло, могли имъ указать пропасть, которой они избѣжали.“— За симъ въ этомъ же журналѣ изображая внутреннее положеніе конгресса, пишутъ: „Прогрессисты не довольно сильны для того, чтобы развить свою правительственную систему, или же уничтожить нашу. Изъ сего раждается та печальная истина, что ни они, ни мы, не повелѣваемъ, что не льзя долѣе такъ дѣйствовать, и что если никто не принесетъ жертвы на олтарь отечества, то оно должно погибнуть.“

— Въ прогрессистской газетѣ *Clamor publico* пишутъ: „Въ то время, когда господствующая партія занимается низверженіемъ и образованіемъ министерствъ, карлистскія шайки весьма усиливаются на разныхъ пунктахъ полуострова, чему не можетъ даже воспрепятствовать суровая стужа.

— Въ *Español*, пользующемся достовѣрными источниками, пишутъ подробно о предположеніяхъ графа Монтемолина, утверждая между прочимъ, что въ случаѣ удачи карлистскихъ плановъ, если бы Франція захотѣла доставить помощь Испаніи, то другая держава непремѣнно воспрепятствовала бы сему; что претендентъ имѣетъ въ Англіи для своихъ распоряженій сумму въ 400,000 ф. стер., и что въ сардинскихъ гаваняхъ вооружаютъ для него корабли.

— Съ наступающею весною, опасаются общаго распространенія междоусобной войны въ Каталоніи и Басскихъ провинціяхъ.

— Слышно, что всѣ лица, подписавшія брачный договоръ инфанта Донъ Генриха, до утвержденія оного Королевою, будутъ лишены своихъ достоинствъ и должностей.

— Въ жур. *Heraldo* опровергаютъ всѣ слухи о какихъ бы то ни было предположеніяхъ графа Монтемолина.

— Здѣшнее правительство дѣлаетъ приготовленія къ отправленію наблюдательнаго корпуса къ португальской границѣ.

— Изъ Альгусемеса (на мароккскомъ берегу) получено здѣсь донесеніе, что 4 с. м., девять испанскихъ солдатъ, принадлежащихъ къ тамошнему гарнизону, при копаніи песка на близлежащемъ островѣ, были Мароканцами убиты ружейными выстрѣлами.

Португалія.

(*Изъ англ. газ.*)

Въ *Times* сообщаютъ письма изъ Опорто отъ 2-го Февраля и изъ Лиссабона отъ 1-го Февраля. Въ тамошнемъ положеніи дѣлъ еще не произошло существенной перемѣны. Маршалъ Салданья медленно подвигался впередъ, и Опортская юнта готовилась къ сильному сопротивленію. Однако же о сдѣлкѣ между Мигэлистами и Сентябристами не было рѣчи, и обѣ партіи, какъ пишутъ, согласились только не враждовать между собою: Мигэлисты обязались воспрепятствовать соединенію королевскихъ войскъ. Герцогъ Терсейра все еще содержится въ плѣну въ цитадели, но съ нимъ обращаются лучше съ тѣхъ поръ, какъ прибылъ въ Опорто Маркизъ Луле. Разсказываютъ, что Королевскій генералъ Винаэсъ разбилъ предводителя Мигэлистовъ, Макдональда, въ Вилла-Реалѣ; послѣдній былъ тяжело раненъ и отступилъ съ своими войсками. Казаль находился 28-го въ Віанѣ. Изъ Лиссабона пишутъ, что Сальданья все еще стоялъ въ Агедѣ, въ двѣнадцати часахъ отъ Опорто, и надѣялся всего лучше восторжествовать надъ силами инсургентовъ медлительностью и при помощи побѣговъ. Опорто блокируютъ три Португальскіе военные корабля и одинъ пароходъ. На кораблѣ, на которомъ содержались Торресъ-Ведраскіе плѣнные, былъ открытъ заговоръ. Кажется, Бомфиму удалось подкупить капитана и нѣсколькихъ офицеровъ, но заговоръ былъ открытъ измѣною, и тогда рѣшили отправить плѣнныхъ на острова Зеленаго Мыса. Но Британскій посланникъ при Лиссабонскомъ Дворѣ, имѣя въ ви-

głównych punktów, dla których się rozdwoiły. Progresiści wiodą pomiędzy sobą niemą, ale okropną walkę osobistą, która przeszkadza ich reorganizacyi i niweczy ich karność. Dawne nazwy Ajakuchów i Purytanów nie znikły jeszcze ze smutnego słównika politycznych stronnictw w Hiszpanii. Moderadzi znajdują się w tymże samym przypadku, i tylko silna ręka, instynkt ocalenia i nadmiar złego, mogły im wskazać przepaść, której uniknęli.“ Następnie skreśla powyższy dziennik wewnętrzne położenie Kongressu i mówi: „Progresiści ani są dosyć silni do rozwinięcia swego systemu rządowego, ani tak słabi aby ulegli naszemu. Ztąd wypływa ta smutna prawda, że ani oni, ani my, nie możemy rządzić; że nie podobna tak daléj postępować, i że jeśli wszyscy nie złożą z siebie ofiary na ołtarzu ojczyzny, ta w końcu zaginąć musi.“

— *Clamor publico*, dziennik progresistowski, mówi: „W czasie kiedy stronnictwo panujące zajmuje się strącaniem i stwarzaniem ministerstw, bandy karlistowskie w różnych punktach półwyspu, pomimo ostréj pory roku zwiększają się nader silnie.

— Dziennik *Español*, zwykle dobrze zawiadamiany, mówi obszernie o planach Hrabi Montemolin, utrzymując między innemi, że w razie wykonania planów karlistowskich, gdyby Francya chciała przybyć na pomoc Hiszpanii, inne mocarstwa zniweczyłyby te jéj usiłowania; że Pretendent ma w Anglii do swego rozrządzenia summę 400,000 f. szt., i że w portach Sardyńskich uzbrajają dla niego okręty.

— Z nadchodzącą wiosną, obawiają się powszechnie wybuchu krwawéj wojny domowéj w Katalonii i prowincyach Baskijskich.

— Słychać, że wszystkie osoby, które podpisały kontrakt przedślubny Infanta Don Henryka, przed podpisaniem go przez Królowę, mają być pozbawione godności i urzędów swoich.

— Dziennik *Heraldo* zbija wszelkie pogłoski o jakich bądź planach Hrabi Montemolin.

— Rząd tutejszy czyni przygotowania do ustawienia korpusu obserwacyjnego nad granicą portugalską.

— Z Alhucemas (na pobrzeżu Marokkańskiem) nadeszła tu wiadomość, że d. 4 b. m. 9 żołnierzy hiszpańskich, należących do tameczněj załogi, przy wybieraniu piasku z pobliskiéj wyspy, zostali przez Marokanów strzałami z ręcznéj broni zamordowani.

Portugalia.

(*Z gazet angielskich*).

Times umieszcza listy z Oporto pod d. 2 go, a z Lizbony pod d. 1-go lutego. W tameczném położeniu rzeczy nie zaszło dotąd nic ważnego. Marszałek Saldanha posuwał się powoli naprzód, a Junta w Oporto gotowała się do energicznego oporu. Jednakże nic nie słychać o połączeniu się Miguelistów z Septembrzystami; oba stronnictwa, jak piszą, zgodziły się tylko na to, ażeby nie wojować z sobą. Migueliści zobowiązali się nadto, nie dopuszczać połączenia się wojsk królewskich. Xiąże Terceira ciągle jest trzymany jako jeniec w cytadelli, lecz obchodzą z nim daleko lepiéj, odtąd jak przybył do Oporto Margr. Lulé. Powiadają, że Jenerał królewski Vinhaes, poraził dowódzcę Miguelistów Mackdonalda pod Villa-Pouca, przyczém ostatni został ciężko raniony i cofnął się ze swemi wojskami. Baron Casal znajdował się 28 w Viana. Z Lizbony piszą że Saldanha stał jeszcze ciągle w Agueda, o 12 godzin drogi od Oporto, i spodziewał się odnieść zwycięztwo nad rokoszanami samą powolnością swych działań i za pomocą dezercyi. Oporto oblegają trzy wojenne okręty portugalskie i jeden statek parowy. Na statku, gdzie trzymano jeńców zabranych w bitwie pod Torres-Vedras, odkryto spisek. Zdaje się, iż Bomfimowi udało się przekupić Kapitana i kilku oficerów; ale plan ich został wydany przez zdradę, poczém rząd postanowił wysłać jeńców na wyspy Zielonego Przylądka. Ale Poseł angielski przy dworze Lizbońskim, mając na uwadze klimat śmiertelny téj krainy, zaniósł oświadczenie przeciwko temu postanowieniu Ministrów. Nawet Admirał Sir William Parker i Półkownik Wyld podali w tym wzglę-

ду вредный климатъ сей страны, протестовалъ противъ этого рѣшенія министровъ. Даже адмиралъ сэръ Вилліамъ Паркеръ и полковникъ Вейльдъ сдѣлали рѣшительныя представленія Королевѣ по этому дѣлу, прося Е. В. приказать перевезти сихъ офицеровъ, которые всѣ принадлежатъ къ первымъ фамиліямъ страны, на островъ Мадеру.

dzie stanowcze przedstawienia Królowéj, prosząc ją, aby rozkazała przewieźć tych oficerów, którzy wszyscy należą do najpiérwszych rodzin portugalskich, na wyspę Maderę.

Греція.

Аѳины, 31 *Января.*

Въ палатѣ представителей окончательно разсмотрѣнъ проектъ закона объ учрежденіи епископствъ; послѣ чего проектъ сей былъ утвержденъ значительнымъ большинствомъ голосовъ.

— Здѣсь произошелъ случай, разрѣшенія котораго всѣ ожидаютъ съ нетерпѣніемъ. Адъютантъ Короля полковникъ Цами Каратасосъ, получилъ дозволеніе отправиться въ Константинополь, по домашнимъ дѣламъ. Наканунѣ отъѣзда, онъ обратился къ Турецкому повѣренному въ дѣлахъ, Г. Муссурусу, для помѣты паспорта. Это было по утру. Г. Муссурусъ не будучи одѣтъ, приказалъ объявить полковнику, что ему крайне прискорбно, что не можетъ удовлетворить его требованія, потому что не имѣетъ разрѣшенія помѣчать паспорты лицъ, участвовавшихъ въ экспедиціи 1841 года противъ Турціи. Г. Муссурусъ явился было къ предсѣдателю совѣта министровъ, для личнаго объясненія по сему предмету, но не заставъ его дома, послалъ потомъ своего секретаря, который и исполнилъ порученіе. На другой день былъ при дворѣ балъ, на который прибылъ также и Г. Муссурусъ, по полученному прежде того приглашенію. Король, увидѣвъ его, изъявилъ ему свое неудовольствіе по случаю отказа въ помѣтѣ паспорта, и Г. Муссурусъ, не могши оправдаться, удалился изъ залы; прежде однако онъ разговаривалъ съ Г. Колетисомъ, сэръ Эдуардомъ Ліонсомъ и Г. Моврокордато. Кажется, что Порта вынуждена будетъ отозвать Г. Муссуруса.

Grecya.

Ateny, 31 *stycznia.*

Izba Reprezentantów skończyła rozprawy nad projektem do prawa, dotyczącym organizacyi biskupstw i tenże znaczną większością uchwaliła.

— Zaszedł tu niedawno wypadek, na którego rozwiązanie wszyscy oczekują niecierpliwie. Półkownik Tzami Karatassos, adjutant Królewski, otrzymał pozwolenie udać się do Stambułu dla załatwienia spraw familijnych. W przeddzień odjazdu,zgłosił się rano do sprawującego interessa tureckie, P. Mussurus, po zwykłą wizę paszportu. P. Mussurus nie był jeszcze ubrany,lecz kazał oświadczyć Półkownikowi, że mocno żałuje, iż się do jego żądania przychylić nie może, gdyż jego istrukcye nie pozwalają mu wizować pasportów osobom, które w roku 1841 miały czynny udział w wyprawie przeciw Turcyi. P. Mussurus był późniéj u Prezesa Ministrów, chcąc mu tę rzecz wyjaśnić, ale go nie zastał w domu; wysłał zatém swego sekretarza, który zlecenie jego sprawił. Nazajutrz był bal u dworu, na który także przybył P. Mussurus, będąc nań dawniéj zaproszony. Król zobaczywszy go wynurzył mu swoje niezadowolenie, z powodu tego odmówienia wizy. Sprawujący interessa tureckie, nie mogąc nic przytoczyć na swoje usprawiedliwienie, opuścił salę; wprzód jednak miał rozmowę z P. Collettis, Sir Edmundem Lyons i P. Maurocordato. Zdaje się, że Porta zmuszoną będzie odwołać P. Mussurus.

Турція.

Константинополь, 28 *Января*

На дняхъ полученъ здѣсь отвѣтъ Г. Гизо на жалобы порты относительно Тунисскаго Бея. Г. Гизо оправдываетъ въ своей нотѣ поведеніе французскаго правительства тѣмъ, что Франція уже прежде заключила съ Тунисскимъ Беемъ трактаты какъ съ независимымъ властелиномъ, и то съ вѣдома и безъ сопротивленія Порты, а потому и нынѣ справедливо принимала его какъ независимаго князя. Порта отвѣчала на то другою нотою, въ которой ловко опровергаетъ объясненіе французскаго правительства, упрекая оное въ томъ, будто бы оно полагало, что не порта а Франція имѣетъ власть надъ Тунисомъ. Утверждаютъ, что настоящее недоразумѣніе между Франціею и Англіею заставило Порту смѣлѣе говорить противъ Франціи.

— Извѣстно, что Порта отправила коммисара къ Берхонъ-Бею, Курдскому начальнику, для изслѣдованія его дѣла съ Несторійцами. Нынѣ полученъ рапортъ сего коммисара, но такого содержанія, какого можно было отъ ожидать извѣстнаго поведенія Порты въ такихъ случаяхъ. Коммисаръ убѣждаетъ, что достопочтенный Курдскій начальникъ совершенно невиновенъ по дѣлу объ ужасной рѣзнѣ, произведенной между помянутыми Христіанами, такъ какъ умерщвленныя жертвы неповиновались своему начальству.

— Поговариваютъ, что Мегмедъ-Али намѣренъ чаще посѣщать Константинополь, ибо на азіатскомъ берегу при Вакасѣ, приказалъ построить для себя виллу, для чего купилъ уже и землю.

Turcya.

Konstantynopol 28 *stycznia.*

Nadeszła tu w tych dniach odpowiedź P. Guizota na zażalenia Porty względem przyjęcia Beja Tunetańskiego. P. Guizot usprawiedliwia w swéj nocie postępowanie rządu francuzkiego tém,żeFrancya już dawniéj zawarła była zBejem Tunetańskim traktaty jako z Władzcą niepodległym, i to za wiedzą i bez sprzeciwiania się Porty, dla tego też i teraz powitała go stusznie, jako niepodległego Xięcia. Porta odpowiedziała na to inną notą, w któréj zręcznie zbija twierdzenia rządu francuzkiego, zarzucając mu jakoby sądził, że Francya a nie Porta ma zwierzchnictwo nad Tunetem. Zapewniają, że obecne nieporozumienie między Francyą i Anglią,ośmieliło Portę do tego wystąpienia przeciwko Francyi.

— Wiadomo, że Porta wysłała była Kommissarza do Bederhan Beja, naczelnika Kurdów, dla wyśledzenia postępku jego z Nestoryanami. Od tego Kommissarza nadszedł teraz rapport, ale taki, jakiego się po wiadomém postępowaniu Porty spodziewać należało. Kommissarz utrzymuje, że zacny naczelnik Kurdów zupełnie jest niewinnym w sprawie okropnéj rzezi,pomiędzy owemi Chrześcianami sprawionéj, ponieważ zamordowane ofiary dopuściły się nieposłuszeństwa przeciw swéj zwierzchności.

— Słychać, że Mehmed-Ali ma zamiar częściéj odwiedzać Stambuł, gdyż nad brzegiem azyatyckim pod Bakas, każe dla siebie budować letnie mieszkanie, na co już zakupił potrzebne grunta.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Гликсберга—Печ. позвол. 4-го Марта 1847 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ.*